

1941. évi XV. törvénycikk

a házassági jogról szóló 1894:XXXI. törvénycikk kiegészítéséről és módosításáról, valamint az ezzel kapcsolatban szükséges fajvédelmi rendelkezésekről¹

I. Házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálat

1. § A házasság kihirdetését csak akkor szabad elrendelni, illetőleg a kihirdetés alól csak akkor szabad felmentést adni, ha mindegyik házasuló fél harminc napnál nem régebb keletű tiszti orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a lakóhelye szerint illetékes tiszti orvosnál megjelent, egészségi állapotának megállapításához a szükséges felvilágosításokat megadta, magát megvizsgáltatta és a vizsgálat nem állapított meg fertőző gümőkört vagy fertőző nemibajt.

A tiszti orvos mellőzheti a vizsgálatot, ha a házasuló nő a belügyminiszter által erre feljogosított orvos bizonyítványát szolgáltatja arról, hogy az első bekezdésben felsorolt kóros állapotok egyike sem állapítható meg. A tiszti orvos elengedheti a házasuló személyes megjelenését és megvizsgálását, ha a házasuló gümőkór tekintetében az 1940:VI. törvénycikk 11. §-ában, nemibaj tekintetében pedig az ugyanennek a törvénycikknek 35. §-ában megjelölt valamely közegészségügyi szervnek, a honvédség hivatásos állományában tényleges szolgálatot teljesítő személy pedig hivatásos állományú honvédorvosnak vagy honvédegészségügyi intézetnek harminc napnál nem régebb keletű orvosi bizonyítványát szolgáltatja arról, hogy az első bekezdésben felsorolt kóros állapotok egyike sem állapítható meg. Ilyen esetekben a tiszti orvos a bizonyítványban köteles megjelölni az orvosi vizsgálat mellőzésének okát, valamint a bizonyítványt kiállító orvos vagy egészségügyi intézmény nevét és megállapításának tartalmát.

2. § Ha a tiszti orvos az 1. § alá eső betegségre utaló gyanús jelenséget észlel, a bizonyítvány kiállítását mindaddig felfüggeszti, amíg a házasuló meggyógyul, illetőleg magát az 1. § második bekezdésének második mondatában említett közegészségügyi szerv által megvizsgáltatja és attól megnyugtató bizonyítványt kap. Ha az utóbb említett bizonyítvány a tiszti orvos által gyanított betegséget nem állapítja meg, ezt a megállapítást kell a tiszti orvosi bizonyítványba felvenni. Ilyen esetben a tiszti orvos a bizonyítvány kiállítását nem tagadhatja meg.

A tiszti orvos eljárásának részletes szabályait, valamint az orvosi vizsgálatokért és bizonyítványokért felszámítható díj mértékét a belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg. A jelen törvény végrehajtásához szükséges orvosi bizonyítványok illetékmentesek.

3. § A házasságkötésnél a polgári tisztviselő csak akkor működhetik közre, ha a házasulók az 1. §-ban meghatározott tiszti orvosi bizonyítványt bemutatják.

Az 1. §-ban meghatározott tiszti orvosi bizonyítvány bemutatását az eljáró polgári tisztviselő elengedheti: 1. ha tiszti orvosi megállapítása szerint valamelyik házasuló közeli halállal fenyegető betegségben szenved, 2. gümőkór tekintetében, ha az 1940:VI. törvénycikk 11. §-ában megjelölt valamely közegészségügyi szerv bizonyítványa szerint mind a két házasuló fertőző gümőkórban szenved, 3. ha a házasulók együttéléséből a jelen törvény hatálybalépése előtt gyermek született vagy a nő tiszti orvos megállapítása szerint a jelen törvény hatálybalépése előtt teherbe esett.

¹ Kihirdetve: 1941. VIII. 8.

Az 1. §-ban meghatározott tisztai orvosi bizonyítvány bemutatása alól az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve kivételesen felmentést adhat, ha az eset körülményei szerint a házasságkötés következtében a fertőző baj továbbterjesztése és gyermekek születése kizártnak tekinthető, a házasságkötés megengedését pedig méltánylást érdemlő nyomós erkölcsi okok indokoltá teszik.

4. § Ha a tisztai orvos a bizonyítvány kiállítását az 1. §-ban említett valamely kóros állapot fennállása miatt megtagadja, erről a bizonyítványt kérő felet a megtagadás okának közelebbi megjelölése nélkül értesíti. A fél a bizonyítvány kiadásának megtagadása miatt panasszal fordulhat a kir. törvényszékhez. A kir. törvényszék a belügyminiszter által kijelölt egészségügyi intézmények véleménye alapján állapítja meg azt, hogy az 1. és 3. § rendelkezései szempontjából az anyakönyvvezető a házasságot kihirdetheti-e, illetőleg a polgári tisztviselő a házasságkötésnél közreműködhetik-e. Az eljárás szabályait - amennyiben szükséges - az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve állapítja meg.

II. Házasodási kölcsön

5. § Az Országos Nép- és Családvédelmi Alapból - a költségvetésben erre a célra rendelkezésre bocsátott összeg erejéig - házasságkötés alkalmából kölcsönt lehet adni az arra szoruló egészséges házasulóknak. Ilyen kölcsönt csak olyan házasulók kaphatnak, akik tisztai orvos bizonyítványával igazolják, hogy házasságkötésük sem egymás, sem születendő gyermekeik egészsége szempontjából nem esik kifogás alá.

A belügyminiszter rendelettel állapítja meg azt az időt, amelytől kezdve a kölcsön iránt kérelmet lehet előterjeszteni s megállapítja a kölcsön összegét, kiutalásának módját és egyéb feltételeit is.

III. A házasság megtámadására és felbontására vonatkozó rendelkezések

6. § A házasságot megtévesztés miatt megtámadhatja a házastársa az 1. § alá eső betegségekre vonatkozóan a megtévesztést tudva maga idézte elő akár előtte, akár a tisztai orvos vagy a vizsgálatot teljesítő orvos előtt lényeges ténykörülménynek hamis állításával vagy elhallgatásával, vagy pedig tudta a megtévesztést, amely egy harmadiktól ered. Az 1894:XXXI. törvénycikknek a házasság megtámadására vonatkozó rendelkezéseit ilyen esetben is megfelelően alkalmazni kell.

A perben az orvos köteles a házasuló nyilatkozatairól felvett kérdőívet és a vizsgálatra vonatkozó egyéb iratokat a bíróság felhívására a bíróság felhívására a bíróságnak átadni.

7. § Az 1894:XXXI. törvénycikk 54. §-a azzal egészített ki, hogy megtámadható a házasság tévedése miatt, ha az egyik házastárs már a házasságkötéskor gyógyíthatatlan elmebetegségben szenvedett és a másik házastárs ezt nem tudta s a körülményekből sem következtethette.

8. § Házassági bontóperben a házasság felbontását nem akadályozza az, hogy a bontó ok keletkezése után a vétkes házastárs elmebetegségbe esett.

IV. Nemzsidó és zsidó házasságkötésének tilalma

9. § Nemzsidónak zsidóval házasságot kötni tilos.

Zsidó nőnek külföldi állampolgárságú nemzsidóval kötendő házassága nem esik a jelen §-ban meghatározott tilalom alá.

A jelen § alkalmazásában zsidó az, akinek legalább két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született, úgyszintén - tekintet nélkül származására - az, aki az izraelita hitfelekezet tagja. Az, akinek két nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként, nem esik a zsidókkal egy tekintet alá, ha ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt, s e mellett mind a két szülője házasságkötésük idejében keresztény hitfelekezet tagja volt. Az ilyen személynek azonban nemcsak zsidóval, hanem olyan nemzsidóval is tilos házasságot kötnie, akinek egy vagy két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született.

Az előbbi bekezdés rendelkezéseit a házasságon kívül született gyermekekre is alkalmazni kell, ha őt a természetes atya az anyakönyvvezető előtt vagy közokiratban magáénak elismerte vagy az atyai elismerést a bíróság megállapította.

Atyai elismerés hiányában a házasságon kívül született az a gyermek zsidó, akinek legalább egyik nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született. Az, akinek csak egyik nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként, nem esik a zsidókkal egy tekintet alá, ha ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt, s e mellett anyja a gyermek születése idejében keresztény hitfelekezet tagja volt.

Zsidóknak a jelen törvény hatálybalépése után kötött házasságból eredő leszármazói is zsidók, tekintet nélkül arra, hogy nagyszülőik mely hitfelekezet tagjaként születtek.

A jelen §-ban foglalt tilalom megszegésével kötött házassága következtében a zsidókkal esik egy tekintet alá az is, aki keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt, s e mellett mind a két szülője házasságkötésük idejében keresztény hitfelekezet tagja volt s nagyszülői közül csak kettő született az izraelita hitfelekezet tagjaként. A jelen §-ban foglalt tilalom ellenére kötött házasságból született gyermek is a zsidókkal esik egy tekintet alá.

Az izraelita hitfelekezetbe a jelen törvény hatálybalépése után áttért olyan személy, akinek a jelen § értelmében tilos volna áttérése előtt zsidóval házasságot kötnie, ha az izraelita hitfelekezet tagjaként zsidóval köt házasságot, a zsidókkal egy tekintet alá eső személy marad akkor is, ha utóbb ismét keresztény hitfelekezet tagjává lesz.

A jelen § rendelkezései nem érintik az 1894:XXXI. törvénycikknek azokat a rendelkezéseit, amelyek külföldi házасulónak Magyarországon kötött házasságára irányadók.

Az igazságügyminiszter különös méltánylást érdemlő okból kivételesen felmentést adhat a jelen §-ban foglalt tilalom alól nemzsidó és olyan zsidó között kötendő házasság tekintetében, akinek csak két nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként s ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született, vagy élete hetedik évének betöltése előtt keresztény hitfelekezet tagjává lett s mind a két esetben az is maradt. Ezt a rendelkezést a házasságon kívül született gyermekekre is megfelelően alkalmazni kell.

10. § A 9. §-ban foglalt tilalom ellenére kötött házasság megtévesztés miatt megtámadható, ha a megtévesztés olyan ténykörményre vonatkozik, amely a házastárs személyi állapotának megítélése szempontjából a 9. § értelmében lényeges, s a megtévesztést a másik házastárs tudva maga idézte elő, vagy tudta a megtévesztést, amely egy harmadiktól ered. Az 1894:XXXI. törvénycikknek a házasság megtámadására vonatkozó rendelkezéseit ilyen esetben is megfelelően alkalmazni kell.

V. Büntető rendelkezések

11. § Az anyakönyvvezető, aki a házasság kihirdetését elrendeli, úgyszintén az a polgári tisztviselő, aki a kihirdetés alól felmentést ad vagy a házasságkötésnél - a 3. § második bekezdésében említett eseten kívül - közreműködik a nélkül, hogy a házасulók az 1. §-ban meghatározott tisztiorvosi bizonyítványt bemutatták volna, vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal, valamint viselt hivatalának elvesztésével büntetendő.

12. § Az a házasuló, aki az 1. §-ban meghatározott orvosi bizonyítvány megszerzése végett egészségi állapotának megállapítása alkalmával lényeges kérdésben tudva hamis adatot ad elő vagy lényeges adatot elhallgat, vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ha a házasság létrejött, az első bekezdésben meghatározott bűncselekmény miatt bűnvádi eljárásnak csak a sértett házastárs indítványára van helye.

13. § Az, aki az 1878:V. törvénycikk 329. §-ának esetén kívül erre nem jogosulttal valakire hátrányos olyan adatot közöl, amelyről az 1. §-ban meghatározott orvosi bizonyítvány kiadásához szükséges nyilatkozatból szerzett tudomást, a sértett fél indítványára vétség miatt hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

Az eljárás a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik.

14. § Az a magyar honos nemzsidó, aki zsidóval, az a zsidó, aki magyar honos nemzsidóval, úgyszintén az a magyar honos zsidó férfi, aki külföldi honos nemzsidó nővel a 9. §-ban foglalt tilalmat megszegve házasságot köt, büntetést követ el és öt évig terjedhető börtönnel, hivatalvesztéssel és politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő. Ugyanígy büntetendő az a polgári tisztviselő, aki tudja, hogy a 9. §-ban foglalt házassági akadály áll fenn és a házasság megkötésénél közreműködik. Ha pedig a polgári tisztviselő gondatlanságból működik közre az ilyen házasság megkötésénél, vétséget követ el és büntetése három hónapig terjedhető fogház.

Az ebben a §-ban meghatározott bűncselekményekre az 1878:V. törvénycikk 7. §-ának rendelkezéseit alkalmazni kell.

15. § Vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal, hivatalvesztéssel és politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő az a zsidó,

aki magyar honos tisztességes nemzsidó nővel házasságon kívül nemileg közösül, vagy

aki magyar honos tisztességes nemzsidó nőt házasságon kívüli nemi közösülés céljára a maga vagy más zsidó részére megszerez, vagy megszerezni törekszik.

A cselekmény büntett és büntetése öt évig terjedhető börtön, hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése, ha a tettes

1. a cselekményt csalárdsággal, erőszakkal vagy fenyegetéssel követte el,

2. a cselekményt hozzátartozója ellen vagy nevelés, tanítás vagy felügyelet végett reábizott vagy neki alárendelt személy ellen követte el,

3. a cselekményt akkor követte el, amidőn a nő életének huszonegyedik évét még nem töltötte be,

4. a cselekményt annak ellenére követte el, hogy ilyen vétség miatt megbüntették és büntetésének kiállása óta tíz év még nem telt el.

Abban a tekintetben, hogy a jelen § alkalmazása szempontjából ki a zsidó, illetőleg ki a nemzsidó, a 9. § rendelkezései irányadók.

Az ebben a §-ban meghatározott bűncselekményekre az 1878:V. törvénycikk 7. §-ának rendelkezéseit alkalmazni kell.

VI. Vegyes és záró rendelkezések

16. § Az olyan úgynevezett erdélyi szombatos vagy ivadéka, aki származásánál fogva nemzsidó (9. §, 1939:IV. törvénycikk 1. §) és nem tagja az izraelita hitfelekezetnek, mind a jelen törvény 9., 10., 14. és 15. §-ának, mind a zsidókra vonatkozó egyéb jogszabályoknak alkalmazása szempontjából a nemzsidókkal esik egy tekintet alá.

A szükséges részletes szabályokat, ideértve az igazolás módozatait is, az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg.

17. § A jelen törvény hatálybalépésének napját - az 5. § kivételével - az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve, az 5. § hatálybalépésének napját a belügyminiszter rendelettel állapítja meg. A jelen törvény egyes §-ait különböző időpontokban is hatályba lehet léptetni.

Ezt a törvényt az érdekelt miniszterek hajtják végre.

A házasságkötési eljárás körében a szükséges utasítást az igazságügyminiszter adja ki s ebben a külföldön lakó házaspárok tekintetében a szükséghez képest a jelen törvény rendelkezéseitől eltérő szabályokat állapíthat meg.

TARTALOMJEGYZÉK

1941. évi XV. törvénycikk	1
a házassági jogról szóló 1894:XXXI. törvénycikk kiegészítéséről és módosításáról, valamint az ezzel kapcsolatban szükséges fajvédelmi rendelkezésekről	1
I. Házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálat	1
II. Házasodási kölcsön	2
III. A házasság megtámadására és felbontására vonatkozó rendelkezések	2
IV. Nemzsidó és zsidó házasságkötésének tilalma	2
V. Büntető rendelkezések	3
VI. Vegyes és záró rendelkezések	4